

32000L0035

8.8.2000

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

L 200/35

DIREKTIVA 2000/35/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA
z dne 29. junija 2000
o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 95 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽³⁾, v luči skupnega besedila, ki ga je 4. maja 2000 odobril Spravni odbor,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V svoji resoluciji o integriranem programu v korist malih in srednje velikih podjetij in obrtnega sektorja ⁽⁴⁾ je Evropski parlament pozval Komisijo, naj predloži predloge o tem, kako se spopasti s problemom zamud pri plačilih.

(2) Dne 12. maja 1995 je Komisija sprejela priporočilo o plačilnih rokih v trgovinskih poslih ⁽⁵⁾.

(3) V svoji resoluciji o priporočilu Komisije o plačilnih rokih v trgovinskih poslih ⁽⁶⁾ je Evropski parlament pozval Komisijo, naj razmisli o preoblikovanju svojega priporočila v predlog, da bi bila direktiva Sveta čimprej predložena.

(4) Dne 29. maja 1997 je Ekonomsko-socialni odbor sprejel mnenje o Zeleni knjigi Komisije o javnih naročilih v Evropski uniji: Raziskovanje poti naprej ⁽⁷⁾.ddnote3;8;an;8

(5) Dne 4. junija 1997 je Komisija objavila načrt ukrepanja za enotni trg, v katerem je poudarila, da zamuda pri plačilih predstavlja vedno resnejšo oviro za uspeh enotnega trga.

(6) Dne 17. julija 1997 je Komisija objavila poročilo o zamudah pri plačilih v trgovinskih poslih ⁽⁸⁾, ki povzema rezultate ocenjevanja učinkov priporočila Komisije z dne 12. maja 1995.

(7) Zaradi predolгих rokov in zamud pri plačilih so podjetja, zlasti mala in srednje velika, administrativno in finančno zelo obremenjena. Še več, ti problemi so poglavitni vzrok plačilne nesposobnosti, ki ogroža preživetje podjetij, posledica pa je izguba številnih delovnih mest.

(8) V nekaterih državah članicah se pogodbeni plačilni roki znatno razlikujejo od povprečja Skupnosti.

(9) Razlike med državami članicami glede pravil in prakse plačevanja ovirajo pravilno delovanje notranjega trga.

(10) Posledica je znatno omejeno trgovinsko poslovanje med državami članicami. To je v nasprotju s členom 14 Pogodbe, saj bi moralo biti podjetnikom omogočeno, da trgujejo na celotnem notranjem trgu v razmerah, ki zagotavljajo, da čezmejno poslovanje ne pomeni večjega tveganja kot domači promet. Če bi za domače in čezmejno poslovanje veljala bistveno drugačna pravila, bi prišlo do izkrivljanja konkurence.

(11) Najnovejši statistični podatki kažejo, da od sprejema priporočila z dne 12. maja 1995 v mnogih državah članicah v najboljšem primeru ni prišlo do nobenega izboljšanja glede zamud pri plačilih.

(12) Države članice, ki delujejo kot posameznice, ne morejo v zadostni meri doseči cilja boja proti zamudam pri plačilih na notranjem trgu, Skupnost pa se lahko bolj približa temu cilju. Ta direktiva ne gre dlje od tistega, kar je potrebno za dosego tega cilja. Tako je ta direktiva v celoti usklajena z zahtevami glede načel subsidiarnosti in sorazmernosti, kot so določena v členu 5 Pogodbe.

(13) Ta direktiva bi se morala omejiti na plačila kot prejemke v zvezi s trgovinskimi posli in ne ureja poslovanja s potrošniki, obsteti v zvezi z drugimi plačili, npr. plačili glede na zakonodajo o čekih in menicah, plačili kot nadomestili za škodo, vključno s plačili zavarovalnic.

(14) Dejstvo, da ta direktiva velja za svobodne poklice, ne pomeni, da jih morajo države članice obravnavati kot podjetja ali trgovce za namene, ki jih ta direktiva ne vključuje.

⁽¹⁾ UL C 168, 3.6.1998, str. 13 in UL C 374, 3.12.1998, str. 4.

⁽²⁾ UL C 407, 28.12.1998, str. 50.

⁽³⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 17. septembra 1998 (UL C 313, 12.10.1998, str. 142), Skupno stališče Sveta z dne 29. julija 1999 (UL C 284, 6.10.1999, str. 1) in Sklep Evropskega parlamenta z dne 16. decembra 1999 (še neobjavljen v Uradnem listu). Sklep Evropskega parlamenta z dne 15. junija 2000 in Sklep Sveta z dne 18. maja 2000.

⁽⁴⁾ UL C 323, 21.11.1994, str. 19.

⁽⁵⁾ UL L 127, 10.6.1995, str. 19.

⁽⁶⁾ UL C 211, 22.7.1996, str. 43.

⁽⁷⁾ UL C 287, 22.9.1997, str. 92.

⁽⁸⁾ UL C 216, 17.7.1997, str. 10.

(15) Ta direktiva samo opredeljuje izraz „izvršilni naslov“, ne ureja pa različnih postopkov prisilne izvršbe takega naslova in pogojev, pod katerimi se prisilno izvršbo takega naslova lahko ustavi ali zadrži.

(16) Zamuda pri plačilih je kršenje pogodbe, ki je postala finančno zanimiva za dolžnike v večini držav članic zaradi nizkih obrestnih mer na zamude pri plačilih in/ali dolgotrajnih postopkov sodnega varstva. Potrebna je odločna sprememba, vključno z nadomestili upnikom za njihove stroške, da bi preobrnila ta trend in zagotovili take posledice zamud pri plačilih, ki bi odvrčale od zapoznelega plačevanja.

(17) Primerno nadomestilo stroškov izterjave je treba oceniti brez poseganja v nacionalne določbe, glede na katere lahko nacionalni sodnik dodeli upniku dodatno odškodnino zaradi dolžnikove zamude pri plačilu, ob upoštevanju, da so lahko taki stroški povrnjeni že z obrestmi za zamudo pri plačilu.

(18) Ta direktiva upošteva vprašanje dolgih pogodbenih plačilnih rokov, zlasti obstoj nekaterih kategorij pogodb, kjer je daljši plačilni rok v povezavi z omejeno svobodo sklepanja pogodb ali višjo obrestno mero lahko utemeljen.

(19) Ta direktiva bi morala prepovedati zlorabo svobode sklepanja pogodb v škodo upnika. Če pogodba služi predvsem temu, da si dolжник pridobi dodatno likvidnost na račun upnika, ali če glavni izvajalec postavi svojim dobaviteljem in podizvajalcem plačilne pogoje, ki niso utemeljeni s pogoji, ki so jih njemu postavili drugi, lahko to šteje za tako zlorabo. Ta direktiva ne vpliva na nacionalne določbe v zvezi z načinom sklepanja pogodb ali z veljavnostjo pogodbenih določb, ki so krivična do dolžnika.

(20) Posledice zamud pri plačilih lahko delujejo odvrčajoče samo, če hkrati obstaja postopek pravnega varstva, ki je hiter in učinkovit za upnika. V skladu z načelom nediskriminacije iz člena 12 Pogodbe bi morali taki postopki biti na voljo vsem upnikom s sedežem v Skupnosti.

(21) Upnikom bi radi zagotovili tak položaj, da bi lahko brez diskriminacije uveljavljali pridržek lastninske pravice v celotni Skupnosti, če je klavzula o pridržku lastninske pravice veljavna glede na nacionalne določbe, ki se uporabljajo in ki jih določa mednarodno zasebno pravo.

(22) Ta direktiva bi morala urejati vse trgovinske posle, ne glede na to, ali potekajo med zasebnimi ali javnimi podjetji ali med podjetji in državnimi organi, ob upoštevanju, da

zadnji upravljajo z znatnim obsegom plačil podjetjem. Zato bi morala urejati tudi vse trgovinske posle med glavnimi izvajalci in njihovimi dobavitelji in podizvajalci.

(23) Člen 5 te direktive predpisuje, da se mora postopek izterjatve nespornih terjatev zaključiti v kratkem času v skladu z nacionalno zakonodajo, vendar ne predpisuje, da bi morale države članice sprejeti določen postopek ali na določen način spremeniti svoje obstoječe pravne postopke –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Področje uporabe

Ta direktiva se uporablja za vsa plačila kot prejemke v zvezi s trgovinskimi posli.

Člen 2

Opredelitve

Za namene te direktive:

1. „trgovinski posli“ so posli med podjetji ali med podjetji in državnimi organi, ki vodijo k dostavi blaga ali izvajanju storitev za plačilo,

„državni organi“ so kateri koli naročniki, kot jih določajo direktive o javnih naročilih (92/50/EGS ⁽¹⁾, 93/36/EGS ⁽²⁾, 93/37/EGS ⁽³⁾ in 93/38/EGS ⁽⁴⁾,

„podjetje“ je katera koli organizacija, ki deluje v okviru svoje neodvisne gospodarske ali strokovne dejavnosti, tudi če jo izvaja ena sama oseba;

2. „zamuda pri plačilu“ pomeni prekoračenje pogodbenega ali zakonskega plačilnega roka;

3. „pridržek lastninske pravice“ pomeni pogodbeni dogovor, po katerem si prodajalec pridržki lastninsko pravico na blagu, dokler ni cena v celoti plačana;

4. „obrestna mera, ki jo Evropska centralna banka uporablja za svoje operacije glavnega refinanciranja“ je obrestna mera, ki se uporablja za take posle v primeru razpisov s fiksno stopnjo. V primeru, da je bila operacija glavnega refinanciranja opravljena po postopku razpisa z variabilno stopnjo, se ta obrestna mera nanaša na mejno obrestno mero, ki izhaja iz tega razpisa. To velja tako v primeru dražbe z enotno stopnjo kot dražbe z variabilno stopnjo;

⁽¹⁾ UL L 209, 24.7.1992, str. 1.

⁽²⁾ UL L 199, 9.8.1993, str. 1.

⁽³⁾ UL L 199, 9.8.1993, str. 54.

⁽⁴⁾ UL L 199, 9.8.1993, str. 84.

5. „izvršilni naslov“ je katera koli odločba, sodba ali plačilni nalog, ki jo ali ga izda sodišče ali drugi pristojni organ, ne glede na to, ali gre za takojšnje plačilo ali plačilo po obrokih, in ki omogoča upniku, da izterja svojo terjatev do dolžnika s pomočjo prisilne izvršbe; izraz vključuje odločbe, sodbe ali plačilne naloge, ki so izvršljivi začasno in ostanejo začasno izvršljivi, četudi se dolžnik pritoži.

(e) razen če dolžnik ni odgovoren za zamudo, ima upnik pravico zahtevati primerno nadomestilo od dolžnika za vse stroške izterjatve zaradi dolžnikove zamude pri plačilu. Za take stroške izterjatve je treba spoštovati načela transparentnosti in sorazmernosti v zvezi z zadevnim dolgom. Države članice lahko, ob spoštovanju zgoraj omenjenih načel, določijo največje zneske stroškov izterjatve za različne višine dolga.

Člen 3

Obresti v primeru zamude pri plačilu

1. Države članice zagotovijo, da:

(a) obresti v skladu s točko (d) zapadejo v plačilo z dnem, ki sledi datumu plačila ali koncu plačilnega roka, določenemu v pogodbi;

(b) če datum plačila ali plačilni rok v pogodbi ni določen, obresti zapadejo v plačilo takoj, ne da bi bilo potrebno opozorilo:

(i) 30 dni po dnevu, na katerega dolžnik prejme račun ali drugo ustrezno zahtevo za plačilo; ali

(ii) če je dan, na katerega je dolžnik prejel račun ali drugo ustrezno zahtevo za plačilo, dvomljiv, 30 dni po dnevu prejema blaga ali izvedbi storitev; ali

(iii) če dolžnik prejme račun ali drugo ustrezno zahtevo za plačilo pred prejemom blaga ali izvedbo storitev, 30 dni po dnevu prejema blaga ali izvedbi storitev; ali

(iv) če je postopek sprejemanja ali preverjanja, s katerim je treba preveriti skladnost blaga ali storitev s pogodbo, določen zakonsko ali pogodbeno in če dolžnik prejme račun ali drugo ustrezno zahtevo za plačilo pred dnevom ali na dan sprejemanja ali preverjanja, 30 dni po tem zadnjem datumu;

(c) upnik je upravičen do obresti za zamudo pri plačilu, če:

(i) izpolnjuje svoje pogodbene in zakonske obveznosti; in

(ii) zapadle vsote ne prejme pravočasno, razen če dolžnik ni odgovoren za zamudo;

(d) višina obresti za zamudo pri plačilu („zakonska stopnja“), ki jih mora plačati dolžnik, je vsota obrestne mere, ki jo uporablja Evropska centralna banka za svoje zadnje operacije glavnega refinanciranja, ki jih je opravila pred prvim koledarskim dnevom zadevnega polletja („referenčna stopnja“), in vsaj sedem odstotnih točk („marža“), razen če je v pogodbi drugače določeno. Za državo članico, ki ne sodeluje v tretji fazi ekonomske in monetarne unije, je referenčna stopnja omenjena zgoraj ekvivalentna stopnja, ki jo določi njena nacionalna centralna banka. V obeh primerih se referenčna stopnja v veljavi na prvi koledarski dan zadevnega polletja uporablja v naslednjih šestih mesecih;

2. Za nekatere kategorije naročil, ki jih določi nacionalna zakonodaja, lahko države članice določijo največ 60-dnevni rok, po katerem obresti zapadejo v plačilo, pod pogojem, da preprečijo naročnikom prekoračenje tega roka ali določijo obvezno obrestno mero, ki znatno presega zakonsko stopnjo.

3. Države članice zagotovijo, da dogovor o dnevu plačila ali o posledicah zamude pri plačilu, ki ni v skladu z določbami odstavkov 1(b) do (d) in 2, ni izvršljiv ali je razlog za zahtevo odškodnine, če je skrajno krivičen do upnika ob upoštevanju vseh okoliščin primera, vključno z dobro trgovsko prakso in vrsto proizvoda. Pri ugotavljanju, ali je nek dogovor skrajno krivičen do upnika, se med drugim upošteva, ali ima dolžnik objektivni razlog za odstopanje od določb odstavkov 1(b) do (d) in 2. Če se ugotovi, da je tak dogovor skrajno krivičen, se uporabi zakonske pogoje, razen če nacionalno sodišče določi drugačne pogoje, ki so pravični.

4. Države članice zagotovijo, da v interesu upnikov in konkurensov obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe pogojev, ki so skrajno krivični v smislu odstavka 3.

5. Sredstva iz odstavka 4 vključujejo določbe, po katerih lahko organizacije, ki uradno zastopajo mala in srednje velika podjetja ali imajo legitimni interes do njihovega zastopanja, v skladu z ustrezno nacionalno zakonodajo vložijo tožbo pri sodišču ali pristojnem upravnem organu na podlagi tega, da so pogodbeni pogoji za splošno rabo skrajno krivični v smislu odstavka 3, tako da lahko uporabijo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe takih pogojev.

Člen 4

Pridržek lastninske pravice

1. Države članice zagotovijo v skladu z nacionalnimi določbami, ki se uporabljajo in ki jih določa mednarodno zasebno pravo, da prodajalec obdrži lastninsko pravico na blagu, dokler ni v celoti plačano, če je bila klavzula o pridržku lastninske pravice izrecno dogovorjena med kupcem in prodajalcem pred dostavo blaga.

2. Države članice lahko sprejmejo ali obdržijo določbe v zvezi s pologom, ki ga je dolžnik že plačal.

Člen 5

Postopek izterjatve nespornih terjatev

1. Države članice zagotovijo, da se lahko izvršilni naslov pridobi, ne glede na znesek dolga, običajno v 90 koledarskih dneh potem, ko upnik vloži tožbo ali zahtevo pri sodišču ali drugem pristojnem organu, pod pogojem, da dolg ali vidiki postopka niso sporni. Države članice opravljajo to dolžnost v skladu s svojimi nacionalnimi zakoni ali drugimi predpisi.

2. Ustrezni nacionalni zakoni in drugi predpisi uporabljajo enake pogoje za vse upnike s sedežem v Evropski skupnosti.

3. Rok 90 koledarskih dni iz odstavka 1 ne vključuje naslednjega:

(a) rokov za vročitev listin;

(b) zamud, ki jih povzroči upnik, kot je čas popravila iz zahteve.

4. Ta člen ne posega v določbe Bruseljske konvencije o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju odločb v civilnih in gospodarskih zadevah ⁽¹⁾.

Člen 6

Prenos

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 8. avgusta 2002. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Ko države članice sprejmejo te predpise, se morajo sklicevati na to direktivo ali pa se nanjo sklicujejo ob uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice lahko obdržijo ali sprejmejo določbe, ki so bolj ugodne za upnika kot določbe, potrebne za uskladitev s to direktivo.

3. Pri prenosu te direktive lahko države članice izključijo:

(a) dolgove, ki so predmet postopka poravnave zaradi plačilne nesposobnosti dolžnika;

(b) pogodbe, sklenjene pred 8. avgustom 2002; in

(c) terjatve obresti, manjše od 5 EUR.

4. Države članice predložijo Komisiji besedila temeljnih predpisov nacionalne zakonodaje sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

5. Komisija dve leti po 8. avgustu 2002 med drugim pregleda zakonsko stopnjo, pogodbene plačilne roke in zapoznena plačila, da oceni učinek na trgovinske posle in delovanje zakonodaje v praksi. O tem pregledu in drugih pregledih se obvesti Evropski parlament in Svet, skupaj s predlogi za izboljšanje te direktive, kjer je ustrezno.

Člen 7

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

Člen 8

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Luxembourg, 29. junija 2000

Za Evropski parlament

Predsednica

N. FONTAINE

Za Svet

Predsednik

M. MARQUES DA COSTA

⁽¹⁾ Prečiščeno besedilo iz UL C 27, 26.1.1998, str. 3.